

Rehtorin katsaus

Toimintaympäristön muutos

Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlavuodesta ei muodostunut juhlavuotta suomalaiselle korkeakoulupolitiikalle. Korkeimman opetuksen ja tutkimuksen tukeminen ja kehittäminen säilyivät kylläkin arvostettuina tavoitteina, mutta käytännössä korkeakoulujen ohjausta alkoivat hallita taloudellisen taantuman yleiset ehdot. Toimintavuoden voimavaroja ei sinänsä vielä merkittävästi vähennetty, mutta vuoden aikana tehdyt budjettileikkauspäätökset viitoittivat suunnan tulevalle kehitykselle. Korkeakouluilla on edessään kipeiden ratkaisujen ja voimakkaan sopeutumisen aika.

Uudisrakennus alulle

Poikkeusten sanotaan vahvistavan säännön. Vaasan yliopiston kohdalla tällaisen myönteisen poikkeuksen yleiseen voimavarakehitykseen muodosti yliopiston pitkäaikaisen toiveen, Palosaaren uuden yliopistoalueen ensimmäisen rakennusvaiheen rakennustöiden aloittamisen, toteutuminen. Rakennustyöt aloitettiin aivan vuoden lopussa.

Yliopisto on koko 1980-luvun kasvun ajan onnistunut turvaamaan toiminnalleen riittävät ja suhteellisen hyvätkin tilat. Ongelmana on kuitenkin ollut tilojen hajaantuminen eri puolille kaupunkia ja suuren osan tiloista tilapäinen luonne. Uudisrakennuksen ensimmäisen vaiheen valmistuminen syksyksi 1994 tuo jo merkittävän parannuksen asiaan. Yliopiston tilat ovat tämän jälkeen kahdessa pisteessä: Palosaaren uudella yliopistoalueella ja alueeseen välittömästi liittyvän Palosaaren yrityskeskuksen yhteydessä sekä yliopiston nykyisissä omista tiloissa keskustassa.

Vuoden viimeisenä päivänä allekirjoitettiin vielä valtion ja Vaasan kaupungin kesken sopimus, jonka perusteella Vaasan yliopiston teknis-taloudelliselle alalle, Vaasan tekniselle oppilaitokselle ja Vasa tekniska läroanstaltille rakennetaan yhteiskäyttöön laboratoriotilat Palosaaren yrityskeskuksen suojiin. Vaasan kaupunki rahoittaa peruskorjaus- ja rakennustyön, jonka jälkeen valtio ensin vuokraa ja myöhemmin lunastaa tilat osallisina olevien kolmen oppilaitoksen käyttöön. Hankkeen eteneminen on malliesimerkki yhteistyön voimasta: toisaalta osallisina olevien oppilaitosten kesken, toisaalta Vaasan kaupungin ja valtion sekä sen omistamien oppilaitosten kesken.

Yliopisto määritteli profiilinsa

Yliopistoilta ja korkeakouluilta edellytetään yhä selkeämpää tehtävänsä ja tavoitteidensa tiedostamista ja määrittelyä. Tämä on sekä ylläpitäjän että markkinoiden vaatimus. Niukkenevat voimavarat vielä korostavat tämän profiloitumisen merkitystä. Vaasan yliopistolla on selvän omaleimainen profiilinsa suomalaisten yliopistojen joukossa.

Vaasan yliopiston koulutus- ja tutkimusprofiili on muotoutunut korkeakoulun asteittaisen kehityksen ja monialaistumisen myötä. Uudet alat ovat versonneet olemassaolevista ja ainakin aluksi tukeutuneet niihin. Siten yliopistosta on muodostunut taloudellista erityisosaamista, viestintävalmiuksia ja kansainvälistymisen edellyttämää eri maiden kulttuurien tuntemusta omaavien yhteiskunta-, talous- ja tuotantoelämän asiantuntijoiden koulutukseen ja näiden alojen tutkimukseen painottunut korkeakoulu. Asioita tarkastellaan usein monitieteisesti. Tieteellisen ajattelun ja tieteellisen menetelmän käytön korostaminen myös selkeän ammattikuvan omaavien alojen opetuksessa on yliopiston koulutuspolitiikan peruslähtökohta.

Maljankohotus käynnisti yliopiston uudisrakennuksen rakentamisen Palosaarella 21.12.1992. Vas. Vaasan korkeakoulujen rakentamisen neuvottelukunnan puheenjohtaja Mauri Palomäki, rehtori Ilkka Virtanen ja kaupunginjohtaja Juhani Turunen.

Yliopiston toiminnalliset vahvuudet

Vaasan yliopistolle on aina ollut tyypillistä hyvin toimiva ja tuloksia tuottava peruskoulutusjärjestelmä. Peruskoulutuksen toimivuus on viime vuosina vain tehostunut. Huolimatta yliopistolle asetetuista poikkeuksellisen korkeista tutkintotavoitteista ne on kyetty saavuttamaan. Yliopiston suhteellinen osuus valtakunnassa tuotetuista perustutkinnoista onkin kaksinkertainen verrattuna yliopiston suhteelliseen osuuteen maamme korkeakouluvoimavaroista. Tutkintojen laadullisen tason varmistamiseksi käynnistettiin toimintavuonna laajamittaiset tutkintojen arviointi- ja uudistamisprosessit.

Jatkokoulutuksessaan yliopisto on vielä tehostamisvaiheessa. Vaikka jatkotutkintojen määrällinen taso ei olekaan vielä riittävä, niin niiden kasvunopeus on varsin ripeä. Väitöskirjojen laadusta taas kertoo se, että useissa tapauksissa väitöskirja tai sen osia on julkaistu kansainvälisissä referoiduissa sarjoissa. Jatkokoulutuksen kansainvälistyminen näkyy myös siinä, että väitöskirjojen esitarkastajina ja vastaväittäjinä on käytetty lisääntyvästi ulkomaisia asiantuntijoita.

Vaasan yliopiston tutkimustoimintaa ei voi vielä kokonaisuudessaan pitää yliopiston vahvuusalueena. Yliopistolla on kuitenkin omat erityisvahvuutensa myös tieteellisessä tutkimuksessa. Parhaimmillaan nämä edustavat ehdotonta valtakunnallista kärkeä ja hyvää kansainvälistä tasoa. Huippualueiden tunnusmerkkejä ovat tutkijavierailut, kansainväliset yhteisprojektit, laajamittainen kansainvälinen julkaisutoiminta ja aktiivisuus kongressitoiminnassa. Kaikkien laitosten ja kaikkien tutkijoiden saaminen mukaan tällaiseen tutkimustoimintaan on yliopiston lähivuosien keskeisiä tavoitteita.

Aikuiskoulutus kokonaisuudessaan on yliopiston selkeä vahvuusalue. Samalla se toteuttaa vahvimmin yliopiston alueellista tehtävää: toiminta on keskittynyt Vaasan läänin, läänin eri osat on myös kattavasti saavutettu. Yliopiston aikuiskoulutus on volyymiltaan laajaa, dynaamista ja monimuotoista. Koulutus toteutetaan joko omana tuotantona tai yhteistyössä lähes kymmenen eri koulutusorganisaation kanssa.

Toimintakertomus uudistuu

Yliopiston toimintakertomus uudistettiin vuonna 1988 rehtorien neuvoston silloisten suositusten mukaisesti. Nyt käsillä oleva kertomus on siten lajissaan viides. Korkeakoulumaailman nopeat ja voimakkaat muutokset: siirtyminen tulosohjaukseen ja -johtamiseen, toimintamenobudjetoinnin käyttöönotto sekä näiden seurannaisvaikutukset asettavat uudenlaisia vaatimuksia myös yliopiston toimintakertomukselle. Vaasan yliopistossa muutokset näkyvät voimallisimmin vuoden 1993 alusta. Siksi vuoden 1993 toimintakerto-

mus laaditaan uutta tilannetta vastaavaksi. Toimintakertomuksesta tulee tällöin entistä selkeämmin osa yliopiston ohjaus- ja raportointijärjestelmää. Tämän järjestelmän keskeiset osat ovat syksyllä laadittava toiminta- ja taloussuunnitelma sekä keväällä julkaistavat tilinpäätös ja toimintakertomus. Asiakirjojen yhteydet toisiinsa tulevat nykyisestä huomattavasti tiivistymään.

Ilkka Virtanen

Tähystystä Palosaaren kampuksella 5.10.1992. Opetusministeri Riitta Uosukaisen oppaina kansanedustaja Kirsti Ala-Harja ja rehtori Ilkka Virtanen.

Islannin presidentti Vigdís Finnbogadóttir yliopistolla 23.9.1992.